Maculadegeneratie

In deze folder leest u meer informatie over de oogaandoening maculadegeneratie. We vertellen u wat deze aandoening inhoudt, wat de mogelijke oorzaken zijn en welke behandelingen kunnen worden toegepast.

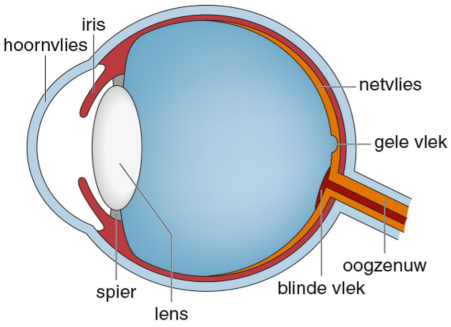
OOGKLINIEK DEN HAAG

oogkliniekdenhaag.nl

Wat is maculadegeneratie?

Maculadegeneratie is een aandoening van het centrale gedeelte van het netvlies: de macula of gele vlek. Dit deel van het netvlies zorgt ervoor dat u details ziet. Dit kan doordat zich in het centrum van het netvlies de grootste concentratie aan contrast- en kleurgevoelige cellen (kegeltjes) bevindt. Het overige deel van het netvlies zorgt voor het zien van de periferie. Dit is de rest van het beeld dat u ziet buiten het centrum. Hiermee kunt u bijvoorbeeld bewegingen onderscheiden.

Het afsterven of slijten van de kegeltjes in het netvlies wordt maculadegeneratie genoemd. Het scherpe zien verdwijnt. Midden in het beeld blijft een vlek achter. De rest van het netvlies blijft wel werken.

Vormen van maculadegeneratie

Juveniele maculadegeneratie

Juveniele maculadegeneratie is erfelijk. Mensen krijgen dit al op jonge leeftijd. Juveniele maculadegeneratie komt weinig voor.

Leeftijdsgebonden maculadegeneratie (LMD)

Deze vorm van maculadegeneratie komt veruit het vaakst voor. Leeftijdsgebonden maculadegeneratie (LMD) begint meestal na het vijftigste levensjaar en heeft vooral te maken met ouder worden. LMD komt vaak voor: het is de belangrijkste oorzaak van een blijvende achteruitgang van het gezichtsvermogen bij mensen boven de 65 jaar. Het kan leiden tot slechtziendheid, maar niet tot blindheid. Dit omdat alleen het centrale zien achteruitgaat en de randen van het beeld intact blijven.

Leeftijdsgebonden maculadegeneratie kent twee vormen:

- **'Droge' LMD**
  Deze vorm begint vaak als kleine, bleekgele afzettingen in het netvlies, zogeheten 'drusen'. Die hopen zich op in het netvlies. Daardoor vermindert het aantal kegeltjes, waardoor je minder scherp gaat zien. Dit is vaak een sluipend en langzaam verlopend proces. Het kan vele jaren duren. Soms hebben mensen met LMD last van een

vertekening van het beeld; rechte lijnen worden vervormd. Bij droge LMD is het belangrijk dat u in de gaten houdt of een snelle toename van deze vertekening optreedt. Bijvoorbeeld het zien van een bocht in een raamkozijn of tegelpatroon. Dit kan wijzen op het ontstaan van de vaak ernstiger vorm van LMD: de natte vorm.

- **'Natte LMD'**
  Natte LMD ontstaat als er kleine bloedvaatjes in het netvlies gaan groeien en lekken. Hierbij komen vocht en bloed in of onder het netvlies terecht. Daarom heet deze vorm natte LMD. Bij natte LMD verliest u sneller uw gezichtsvermogen dan bij droge LMD. Het vocht beschadigt de cellen in het netvlies. Dit veroorzaakt een snelle en ernstige achteruitgang van het gezichtsvermogen. Uiteindelijk ontstaat een litteken in het netvlies. Het gevolg is vermindering of verlies van het centrale zien.

Oorzaken leeftijdgebonden maculadegeneratie

Er zijn verschillende factoren die van invloed zijn op het ontstaan van leeftijdgebonden maculadegeneratie (LMD). We zetten de voornaamste oorzaken op een rij.

- **Leeftijd**
  Leeftijd is de belangrijkste risicofactor. LMD begint meestal na het vijftigste jaar en is de belangrijkste oorzaak van een blijvende achteruitgang van het gezichtsvermogen bij mensen boven de 65 jaar.
- **Erfelijkheid**
  Meerdere onderzoeken tonen aan dat LMD gedeeltelijk erfelijk kan zijn. Dit betekent dat u een verhoogd risico heeft op het krijgen van de aandoening als één of meer van uw familieleden LMD heeft.
- **Roken**
  Door roken neemt de hoeveelheid beschermende stoffen in het lichaam af. LMD komt vijf keer vaker voor bij mensen die meer dan een pakje sigaretten roken per dag. Het risico blijft verhoogd tot zelfs vijftien jaar nadat iemand is gestopt.
- **Uv-licht**
  Ultraviolet licht is schadelijk voor het oog en het netvlies in het bijzonder. Bescherm uw ogen tegen uv-licht op zonnige dagen met een goede zonnebril (CE-keurmerk). In de zonnebank is het dragen van oogbescherming verplicht.
- **Voeding**
  Er bestaat mogelijk verband tussen het krijgen van LMD en voeding. Het is daarom van belang gevarieerd te eten en eventueel vitaminepreparaten te gebruiken. Het advies: eet elke dag 200 gram (vooral groene) groenten en twee stuks fruit.

- **Geslacht**
  Een vrouw van boven de 75 jaar heeft twee keer zo veel kans op LMD als een man van dezelfde leeftijd.

Behandeling

Droge LMD kan nog niet worden behandeld. Voor de natte vorm van LMD bestaat de behandeling meestal uit injecties waarmee de snelheid van achteruitgang van het gezichtsvermogen vaak verminderd kan worden. Bij meer dan 50% van de patiënten lukt het om de gezichtsscherpte te stabiliseren of zelfs weer licht te verbeteren.

Injecties

Bij natte LMD is er een verhoogde concentratie van de stof VEGF (Vascular Endothelial Growth Factor) in het oog aanwezig. VEGF stimuleert de lekkage van bloedvaten en de vorming van nieuwe, minder stevige bloedvaten. Daarom moet de hoeveelheid VEGF verminderd worden. Dit kan met injecties, onder andere met Avastin®, Eylea of Lucentis™. Deze worden met een minuscuul naaldje in het oog geïnjecteerd. Voor meer informatie over deze behandeling verwijzen we u naar de folder 'intravitreale injecties'. De oogarts bespreekt met u of deze behandeling voor u zinvol is.

'Low vision' hulpmiddelen

Mensen bij wie LMD in een gevorderd stadium is en die moeite hebben met bijvoorbeeld lezen of tv kijken, kunnen gebruikmaken van hulpmiddelen voor slechtzienden. Voorbeelden hiervan zijn:
- Vergrotingsapparaten;
- Telescoopbrillen;
- Grootletter- en gesproken boeken;
- Aangepaste computers.

Het vakkundig toepassen van zogeheten 'low vision' hulpmiddelen kan helpen om beter te kunnen functioneren. Daardoor kunt u vaak toch lezen en meer van de omgeving waarnemen. Speciaal opgeleide specialisten kunnen u hierbij helpen. Neem contact op met uw zorgverzekeraar over de vergoeding. Er zijn ook centra voor hulpverlening aan slechtzienden (onder andere Visio en Bartimeus). Zij kunnen u van advies voorzien. De oogarts kan u verwijzen.

AMSLER test uitleg

Uit te voeren telkens met 1 oog afzonderlijk

- Draag uw leesbril als u deze test afprint en in de hand houdt, of uw computerbril als u deze op het beeldscherm bekijkt.
- Dek met de hand of een wit papier het linker oog af om de test met het rechter oog uit te voeren.
- Kijk naar het punt in het centrum van het rooster, en ga na of alle lijnen mooi recht verlopen, terwijl u naar het centrum van het punt kijkt.

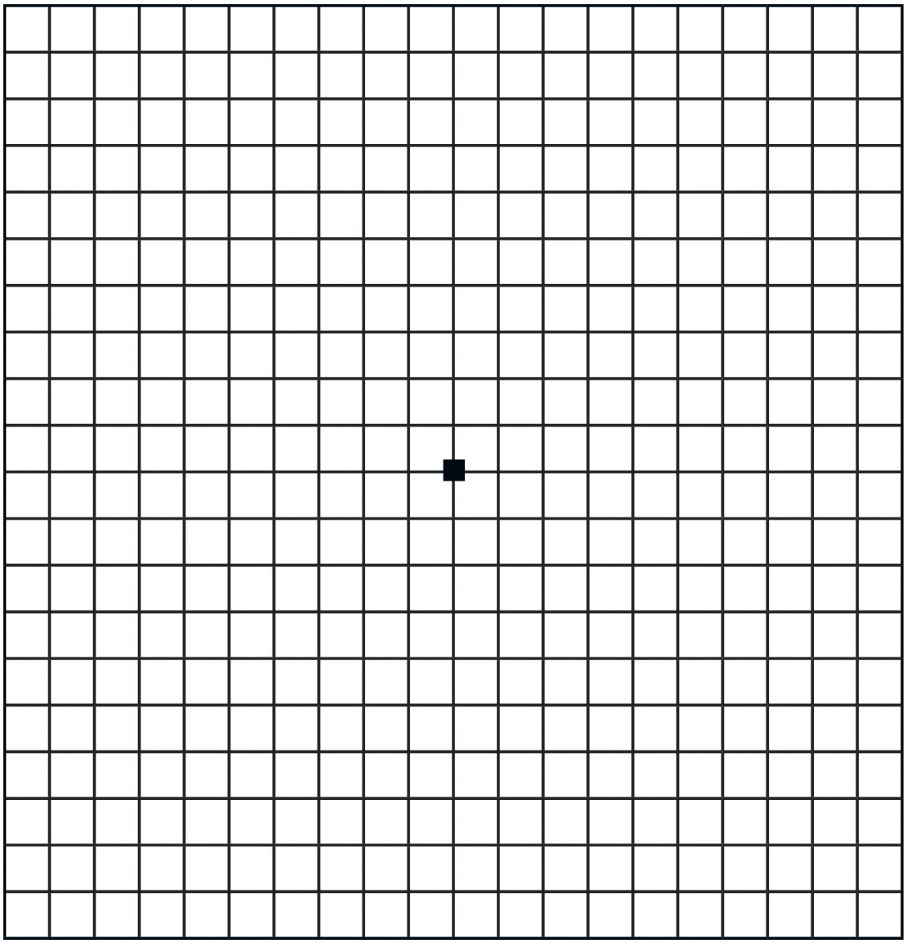
- Voer vervolgens dezelfde test uit voor het linker oog door het rechter oog af te dekken met de hand om met een wit papier.

Indien er vervormde lijnen zijn of indien er wazige vlekken voorkomen, dan is de test gestoord.

Een gestoorde test kan duiden op leeftijdsgebonden maculopathie (LM) of leeftijdsgebonden macula degeneratie (LMD). De natte vorm van LMD vereist een kordate aanpak. Raadpleeg daarom uw oogarts bij een gestoorde test. Is dit probleem gekend, of is er al 1 oog aangetast door LMD, voer deze test dan 2 maal per maand uit en raadpleeg snel uw oogarts, als de vervorming plotseling in belangrijke mate toeneemt.

U kunt deze test (zie pagina 6) afdrukken, of op uw bureaublad van uw PC opslaan zodat u deze gemakkelijk terugvindt.

AMSLER test

Vragen / Opmerkingen

OOGKLINIEK DEN HAAG

Vragen of opmerkingen?

Op de website van het Nederlands Oogheelkundig Gezelschap (www.oogheelkunde.org) vindt u onder het kopje 'Patiënten' de pagina 'Informatie over oogaandoeningen'. Hier vindt u antwoorden op veel gestelde vragen.

We helpen u uiteraard graag als u nog aanvullende vragen of opmerkingen heeft. Hieronder vindt u onze contactgegevens.

Bezoekadres
Oogkliniek Den Haag
Enthovenplein 1
Etage 5 en 6
2521 DA Den Haag

070-2192540

info@oogkliniekdenhaag.nl

www.oogkliniekdenhaag.nl

Klachten in de avonduren en weekenden

Voor spoedgevallen buiten onze openingstijden kunt u zich melden bij uw huisarts of huisartsenpost Hadoks (070 3469669). Zij bepalen samen met u of oogheelkundige spoedzorg noodzakelijk is. Uw huisarts of de huisarts van Hadoks kan altijd overleg plegen met de dienstdoende oogarts uit de regio.